

KONJEREJEJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci

„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Fenik inseratov na zahtevo

Štev. 1.

Maribor, dne 15. februarja 1928.

Letnik IV.

Dirkalni kasač. 22

Spisal Rudolf Albrecht

Prevaja Veble, državni veterinar.

Smatram za pogrešno, če enoletnega kasača lonžiramo, da ga uvežbamo. Kasač se naj uči hoditi naravnost in naprej, ker ni določen za cirkusovo manežo, temveč za dirkališče. Če pa naj ima to lonžiranje namen, da žrebe najprej utrdi in njegov upor stre, da bi ga mogli potem vpreči, je to še bolj pogrešno, kajti vedno ne bo utrjeno, in ko bo zopet sveže, bo vendar storilo, kar bo hotelo in česar ga nismo mogli pri lonžiranju odvaditi, ne naučiti.

Dobro vlomljeno žrebe se bo daljo rado in dobro vpreči; pazimo na to, da so štrange zadostno dolge in široke, da na noben način ne nožajo žrebeta in da se ne udarja z zadnjimi nogami po vozu. Iz previdnosti bo pri prvem vprezanju služil hlevar kot voditelj do vežbnega dirkališča, dokler se debitant ne privadi na težo voza in vozača in se bo tudi pri prvih poskusih zadrževal stalno v bližini kot opazovalec imajoč pred očmi izrek: »Mladost — norost!«

Vozač prevozi nato en- do dvakrat dirkališče, izvede en do dva zavoja in se odpelje zopet v hlev. Prve lekcije v vozu ne smejo trajati predolgo, da ne naredimo žrebeta vsled preutrujenosti nevoljnega.

Do sedaj ni bil naš učenec podkovan, da bi se pri eventuelni borbi ne poškodoval. Zdaj pa, ko dnevno mirno absolvira svoj pensum na dirkalnem vežbališču naj dobi 4 lahka, gladka, komodna železa, ki lahko tehtajo vzadi 10 do 15 dkg, spredaj pa 20 do 25 dkg; tako bo kopito rastlo in bo pozneje usposobljeno vršiti službo v dosego pravilne balance.

Za prvo uvežbanje je žrebe dobilo brzdo s prikrovi, pri čemer so ti imeli namen odklanjati njegovo pozornost od okolice in jo koncentrirati na pouk. Po dovršeni prvi učni dobi je bolje, če živalica vse vidi, se na vse privadi, radi česar moramo poskušati voziti z njim z odprto brzdo. Iz previdnosti bomo vzeli prvič hlevarja, da vrši službo vodnika. Če se žrebe ničesar ne plaši, potem ima odprta brzda svojo opravičenost. Specijelno konji z mnogo temperamenta postanejo mirnejši, če jih odklanjamo po prostem razgledu na njihovo okolico.

Pri nato sledeči trenaji enoletnih konj gre za to, da v prvi vrsti njihovo muskulaturo počasi pripravimo na uspehe, ki jih od njih pričakujemo. Enoletno žrebe negujemo sedaj v njegovi ogradi kot starejšega dirkača, ki prejema svojo izdatno porcijo ovsa (4 do 5 kg dnevno) in ga gonimo tekom nekaj tednov v kasu, pri čemer bo sam poskusil, da se tu pa tam odpravi ozir. zbere in teče v hitrem kasu, kar mu bo trener za kratko progo rad dovolil. Ko je enoletni konj pridobil zadostno trdost,

prične trener z razvijanjem hitrosti »speeda« na kratke distance, pri čemer bo žrebe pozval, da teče v početku na progi od 100 do 150 m v svojem najboljšem tempu. Ta poziv bo izdal vedno na istem mestu dirkalnega vežbališča in čez nekaj dni bo žrebe samo, ko pride na to mesto, teklo, kolikor ga noge neso. Po nadaljnjih dveh do treh tednih bo trener po prvem speed-poskusu obrnil in dal učencu ponoviti poskus po isti progi, pozneje tretji-krat, pri čemer bo hitrost predvidoma vedno večja. Ta speed-proga naj je ravna, drugače trpi način hoje. Tako razvijamo postopoma in previdno brzine žrebeta, ugotovimo nato z uro v roki uspeh preko 100 m in imamo tako že sliko od tega, kar smemo pričakovati od bodočega kasača ter moremo presojati, katero žrebe obeta v letniku največ.

Za popolnoma pogrešno smatram, če bi hoteli razvoj hitrosti kasaškega žrebeta s tem pospeševati, da bi ga, če preide v dir, čemur se pri mlajših živalih ne moremo izogniti, pustili v tem načinu hoje naprej dirjati, kolikor more. Naravno bi bilo ravno tako pogrešno, če bi dirjajoče žrebe ostro parirali, ga »strgali«, ker s tem riskiramo, da ga na mehkih kosteh poškodujemo. Kasaško žrebe naj razvija svojo brzino v teku (kasu, trabu) in ne v diru (galopu), ki je zanj prepovedan način hoje. Če žrebe preskoči v dir, ga naj pomiri glas vozača in z obema rokama istočasno uporabljene vajeti ga naj privedejo nazaj v tek in če je prešlo vanj, se mu naj pusti glava prosta in se mu naj s tem pokaže, da ima le v tem načinu hoje izgleda, da zadovolji svoje veselje do hoje.

V tej prvi razvojni perijodi se sploti mnogo greši na mladih živalih, ker marsikateri, drugače zelo sposobni trenerji žrebet ne morejo dočakati, da bi lastniku javili in predvedli hitre čase. Seveda se zgodi, da talentirana žrebeta že po večkratnem vpreženju kažejo svojo največjo hitrost; ker pa ni njihova muskulatura dorastla temu nenavadnemu naporu, se maščuje preneglo izrabljanje dobrih sposobnosti na ta način, da dobi žrebec mišične bolečine, kakor glasi izraz: »v obliki nazaduje« in ne postane nikoli več ali pa vsaj dolgo ne to, kar bi bilo moglo postati, če bi bili brzdali njegovo prvo marljivost in počakali, da se njegova muskulatura toliko utrdi, da more brez škode prestati razvoj hitrosti. Svarim ob tej priliki tudi lastnike pred nestrpnostjo, ki bi mogla pokvariti mirno delo previdnega trenerja.

Ko smo na ta način predelali enoletnega konja od marca pa do konca junija, naj uživa vsaj trimesečen odmor na tekališču, predno pride v jeseni v dirkalni hlev. Podkove se mu snamejo ter pride zopet k svojim tovarišem na tekališče, pri čemer je treba žrebčke in žrebice ločiti; tako zbira sile in moči za težke naloge, ki ga čakajo v dirkalnem hlevu.

SK

2. naziv
 brez dirka
 Kasač
 ali ni
 marljivo izpreči: dirkalni
 trabu
 izpreči
 ne pomeni
 galop tamni
 Trab
 of. Otkinik!
 le v progi
 dirjalnišček
 manj galop
 mirati.
 lepše se glas
 konj gre
 v s. Koke
 ali R. gre
 v. K. K. K.

II. del.

V dirkalnem hlevu.**Predgovor k drugemu delu.**

Če podvzemam danes po dokončanju svojega aktivnega udejstvovanja, da opišem v teh listih izkušnje, ki sem jih zbral o kasačkih tekom četrto stoletja, ne delam tega morda radi tega, da bi ustvaril vežbenik za trenajo in balance. Tako početje bi bilo brez izgleda na uspeh, ker se umetnost trenaje in balance ne da učiti in priučiti v nasprotju z vsako drugo umetnostjo in izvežbanostjo, kajti vsak konj, ki ga je treba trenirati, tvori problem zase, ki ga ni moči razrešiti po pravilih in vzgledih, temveč le z intencijo in z navdahnjenjem.

Vendar je pa izkušnja in tradicija pokazala poti, po katerih se cilju približamo. Te poti hočem uglasiti marljivemu amaterju ter častihlepnemu učencu.

Profesionalnim in izkušenim trenerjem bodo moja izvajanja nudila jedva kaj novega, vendar bi jim pa morda mogla služiti v vzpodbudo; če popisujem za nje podrobneje to, kar je samo po sebi umljivo, se to godi le, ker zapisujem vse to, kar sem sam doživel in preizkusil, ne za one, ki vse znajo, temveč za tiste, ki iščejo.

Če bi te vrstice mogle odpreti globlji vpogled v bistvo kasaškega športa pristašem kasaškega konja, če bi mogle obvarovati izvršujoče člane pred marsikakim razočaranjem ter naše ljube kasače pred marsikako krivico, bi izpolnile svoj namen.

I. poglavje.**Nega v hlevu.**

Stara izkušnja uči, da je uspešna trenaja odvisna od smotrene nege v hlevu, katere cilj je, da ohrani konja pri popolnem zdravju ter pri najboljši volji in ugodju.

Zato je potrebno, da najprej temeljito proučimo nego v hlevu ter si ogledamo v prvi vrsti ono osebo, ki ima skrbeti za to nego, t. j. konjar.

Četudi je trener tisti, ki odreja in nadzira hlevno oskrbo, stoji konj vendar v stalnem, neposrednem stiku s svojim negovalcem. Tega faktorja pač ne smemo podcenjevati in si moramo biti na jasnem o pripravnosti konjarja za njegovo odgovornosti polno delo.

To se deli v dva dela. V čisto telesno nego in v smotreno ravnanje ter točno opazovanje konja.

Medtem ko je telesno negovanje nekaj čisto mehničnega in bi bil zato pripraven vsak količkaj izšolan kmečki fant, zahteva ravnanje s kasačem in njegovo opazovanje nele inteligence in izkušenosti, temveč predvsem ljubezni do konja, ki mora biti prirojena. Konjar, ki bi si izbral ravno tako naglo tudi kak drug poklic, če bi se mu zato nudila prilika, ta ni pravi konjar za dirkalni hlev. Za ta poklic pripravnega moža mora nedoljivo vleči h konjem, on mora biti prevzet od iste strasti kot njegov trener in posestnik, potem ima v sebi nagnjenje postati vrl dečko pod pravim vodstvom.

Če stopimo v hlev in nam konjar odpre pregrado ter če ostane konj miren in brez strahu ali pride k nam, potem vemo, da se ravna žnjim ljubeznivo in dobro; če se pa boječe stisne v nasprotni kot, si lahko živo predstavljamo, kaj prestane uboga žival pred svojim mučiteljem; tak konjar bi bil tudi ne glede na morebitne svoje druge lastnosti zadnji dan v hlevu. Kakor izkušnja uči, ni zlobnih konj; lahko pa jih naredé zlobni ljudje boječe, nezaupljive in uporne. Konja, ki žnjim dobro ravnamo, lažje treniramo, on da radevolje od sebe

vse najboljše; nasproti pa uboga, v hlevu zbita žival ne zgubi strahu niti pri trenaji in ni nikoli s celim srcem pri delu. Često prihajajo enoletna žrebeta iz kobilarne, kjer so na razpolago manj izbrane ter slabo izvežbane delavne moči, boječi in uporni v dirkalni hlev. Solidni konjar si bo znal v kratkem času pridobiti zaupanje negovanca in bo zopet popravil, kar je bilo prej zagrešeno.

V Ameriki so najboljši konjarji (swipes) črnici kot so najboljše pestunje črnke, ker je dobrotu in vestnost temu plemenu prirojena. In na teh lastnostih temelji vse v dirkalnem hlevu ravno tako kot v otroški sobi.

Da mora biti konjar trezen, snažen in reden, je samo po sebi umljivo, ker mora biti dirkalni hlev po delu čeden kot salon. Razun tega naj ne stavi, ker bi to znalo donesti na eni strani do tega, da bi si ohladil jezo radi izgubljene stave nad svojim žrebetom, ki mu je izročeno v negovanje, na drugi strani bi to nudilo možnost, da bi v pričakovanju gotovega bodočega uspeha trenerju zatajil kak telesni pogrešek konja in ga tako ne oviral na startanju in možnosti njegove stave ne gledé na vse posledice. Glavna stvar je pa, da svojega konja natanko opazuje in takoj javi trenerju vsak nenavaden pojav. Če pride zjutraj v pregrado, bo njegova prva pot k školjki za hrano, da se prepriča, če je konj požrl večerno hrano do zadnje mrvice. Laskajoč prijem pod grlo ga bo poučil o tem, če se ne bliža mogoče kaka smolika ali vnetje vratu, kar pride specijelno pri mladih konjih preko noči in se pri takojšnji pomoči lahko hitro premaga.

Medtem ko odstranjuje blato bo njegovo kakovost preizkušal s posebno pazljivostjo. Trdo, črnkasto, drobno formirano blato na eni strani, čisto mehko ali siuzasto na drugi strani priča o pomanjkljivi prehrani, ki naravno izključuje konjevo telesno ugodje, se pa da lahko popraviti. Neprebavljena ovsena zrnca pričajo o tem, da konj ali prehlavno žre ali pa ima kak pogrešek na zobanju; prvo odpravimo tako, da primešamo ovsu reza, zadnje pa, da opilimo konju zobovje. Končno bo tudi pazil na to, če ne najde v blatu črvov in bo v sumljivih slučajih trenerja takoj obvestil.

Konji, ki slabo žrejo, so potrebni posebne brige konjarja. Tak konj povzroča povsod v hlevu mnogo skrbi, kajti če kaže še tako izredna nagnjenja in sposobnosti, ne bo prišlo nikoli do tega, da bi jih razvil v polni meri na dirkališču, dokler ne žre dovolj, da bi tako dobil potrebno moč za trenajo in dirkanje. Če je konj drugače zdrav in gobec v redu, tiči vzrok, da konj slabo žre, ponavadi v veliki splošni nervoznosti, ki se prime tudi želodčnih živcev. Radi slabe prehrane se nervoznost še poveča, tako da ne more konj priti nikoli prav do oblike radi tega cirkulusa viciousa. To stanje najdemo najčešče pri kobilah, ki se pa zboljša po zaskočenju in posebno po prvem ožrebetenju. Dokler je pa taka kobila v dirkalnem hlevu, bomo ji poskusili dati pet malih racij, deloma v kuhanem stanju in dobro soljene, namesto slučajnih treh. Na spomlad in poleti deluje nekaj zelene hrane, posebno cikorija poživiljajoče na prehrano. Pravilno dozirana nux vomica po živinozdravniškem navodilu ima običajno tudi uspeh. Preizkušena ojačujoča hrana je »molasin-phosphatoza«, ki povzroča boljšo voljo do jedi in boljšo prehrano, kakor tudi ojačenje kosti, radi tega ker vsebuje sladkor (cm 40 procentov). Jaz sem uporabljal to sredstvo pri onemoglih konjih z uspehom.

Pri čez mero nervoznih žrebetih si bomo pomagali z zgodnjo kastracijo.

Konjar bo pa zastavil svoje častihlepje za to, da bo ravno take težavne konje spravil v dobro hlevno kondicijo.

Vsak konjar mora biti tudi izvežban v uporabi prve pomoči pri boleznih za slučaj, da ni trenerja ali živinozdravnika takoj na mestu.

Če najde n. pr. negovanca s povešeno glavo, motnimi očmi stati pred polno školjko za hrano, mu bo takoj vtaknil v ritnik maksimalni toplomer, ki naj se nahaja v vsakem hlevu, in ugotovil toploto. Ta znaša normalno 37.5 stopinj zjutraj, do 38.2 stopinj zvečer. Zvišana temperatura stopi do 39 stopinj; kar je pa čez, izdaja vročico, proti kateri se moramo takoj pričeti boriti z mrzlimi ovitki okrog prsi, menjajoč jih vsake pol ure; obenem je treba takoj obvestiti trenerja, eventualno živinozdravnika. Pri bolanem konju mora konjar vztrajati dan in noč. Vročica ni vedno predznak težkih obolenj, kakor vnetja pljuč, prsne kuge itd.; tudi pri neopasnih vnetjih v vratu, pri indigestijah in po delu v vročih dneh pri pljučnih kongestijah nastopajo lahko visoke temperature; takojšnja pomoč olajša živinozdravniku ne le dijagnozo, temveč tudi zdravljenje.

Če konjar sliši, da konj grebe, se često vrže na tla in da zopet skoči kvišku, če se celo poti, mora vedeti, da se pojavlja kolika. Takoj mora dati konju klizma z irigatorjem, ki se naj nahaja obligatno v vsakem hlevu, in obenem poskrbeti za živinozdravniško pomoč po trenerju.

Posebno pozornost bo posvečal pri čiščenju nogam in kopitom in vsako še tako neznatno spremembo na njih takoj javil trenerju; kajti često privedejo navidezne malenkosti do težkih komplikacij, če jih pravočasno ne razkrijemo in zdravimo. Zanesljiv konjar je po rečenem predpogoj za uspešno hlevno nego. On mora svoje konje dobro poznati, ničesar ne sme spregledati.

Delovni dan pričanja po navadi poleti ob 5. uri, pozimi pa ob 6. uri zjutraj.

Konjar stopi v hlev, pozdravljen po veselem rezgetanju svojih zdravih negovancev, ki pa velja bolj pričakovani hrani kot njegovi osebi. Najprej bo ponudil konjem vode, ki jo je bil pripravil v mrzlem letnem času že zvečer poprej. Vode ne sme štediti. Ko je popil konj vedro vode, moramo poskušati z drugim, če si je ugasil žejo. Nato dobi vsak konj malo porcije sena, ravno toliko, da tvori podlago za oves in končno jutranjo porcijo ovsu, najmanjšo od treh dnevnih racij. Med tem, ko jedo konji svoj zajutrek, stori lahko tudi konjar isto. Slaba je navada čistiti konje med tem ko žro. Kakor ima človek rad mir med jedjo, tako tudi konj. Hrana se ima polagati na sledeči način: najprej pride voda, nato seno, končno oves, ne pa narobe; to se obnese radi tega, ker pride pri tem težje prebavljivi oves od zgoraj v želodec. Če bi pa hranili najprej oves, nato seno in končno vodo, bi tiščala voda in lažje prebavljivo seno na pol prebavljivi oves v črevesa in hranjenje ne bi izpolnilo svojega namena.

Ko sta človek in žival dokončala svoj zajutrek, se konja priveže, nalahko očisti in vpreže za jutranji izprehod, ki traja po navadi pol ure. Med tem časom se odstrani gnoj iz ograde, se stelja nadoknadi, osveži, se očisti školjka za hrano ter stene ograde. Ko se konj povrne, ga razprežemo, privežemo, temeljito očistimo, kopita mu operemo in namažemo, končno ga pokrijemo s hlevno koco in mu damo nato izdatno porcijo sena kot drugi zajutrek.

Če ima konj svoj dan, ko ga treniramo, »obdelujemo«, spremenimo program v toliko, da medtem ko

konj na dirkališču dela, nakopičimo steljo ob obeh stranskih stenah ograde in pripravimo mlačno vodo; z ozojenega konja snamemo opremo, ga privežemo, potegnemo po njem z znojnim nožem, ga obrišemo z gobo nomočeno v mlačno vodo, mu ponudimo osvežujoč požirek vode, ga pokrijemo s prikrivkami ter naglavno masko in povedemo na sprehod, da se ohladi. Odrignjenje nima smisla, dokler se konj poti. Če se omeji delo na posamezno vajo (heat), snamemo varstvene in kresalne obveze, obtežila kopit in njihove zavarovalne opreme itd. ter ovijemo vse štiri noge z bandažami.

Nadaljevanje sledi.

Slava konja.

V zadnji številki »Konjerejca« lanskega leta smo objavili kratko beležko o številčnem napredovanju naše konjereje ter opozorili na sličen pojav v drugih državah. Da je temu tako, priča tudi kratek članek »Slava konja«, ki je izšel nedavno v »Berliner Tagblattu« in katerega prevod se glasi sledeče: »Vsak dan pojemo slavo avtomobilu, ne smeli bi pa pri tem pozabiti svojega zvestega sodelovalca, konja. V tem smislu se izjavlja dopis državnega društva nemških interesentov za konje, ki ga priobčujemo.

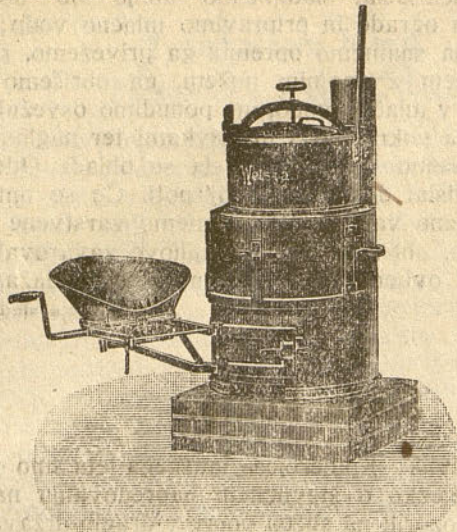
Tekom tisočletij je bil konj zvest spremljevalec človeka. Danes, v dobi napredka motorjev mislijo mnogi meščani velemest, da se konj bliža izumiranju ter da bo morda že v doglednem času izginil iz ulic notranjega mesta. Kolika zmota! Gotovo imponira človeku danes brzina zelo. Pa kakor v marsičem, vara videz tudi tukaj. Če hodimo brezbrizno svojo pot, bi mogli priti do mišljenja, da sta bencin in elektrika dandanes edini priganjalni sili, ki prinašate vse od hiše do hiše in obvladate človeško življenje. Toda kdor pazljivo motri ulično sliko velemesta, pride do drugega prepričanja.

Potreba po konjih se v Nemčiji še vedno veča, kajti celo v Berlinu je dne 1. XII. 1926 stalo 44.528 konj nasproti le 9333 tovornim ter 24.896 osebnim avtomobilom, kakor izkazuje statistični urad. Po izkazih uradnega štetja živine, je imel Berlin leta 1922. stanje 40.648 konj, tako da je leta 1926. zaznamovati prirastek 3880 konj napram letu 1922. V berlinski transportni obrti, ki uporablja le v malem obsegu motorne tovarne vlake, se je iz podatkov državnega združenja voznih obratov 'Nemčije ugotovilo, da se število konj stalno dviga. Celo v Newyorku, kjer se dobi avto za sramotno nizko ceno, vlečejo konji 73 odstotkov vseh vozil kljub zelo visokim vzdrževalnim stroškom za konje, kakor izkazuje newyorški magistrat sam. V drugih ameriškanskih mestih se je izkazal sličen rezultat.

Kljub vsem motorjem bodo ostali v naši dobi in tudi še bodoča desetletja v najrazličnejših panogah nemškega gospodarstva konji, ki so že tisočletja naši najboljši kulturni pomočniki, nepogrešljivi, ker je povsod dovolj takih del, ki jih ne morejo izvršiti niti najpopolnejši delavni stroji. Posebno v obrti težkih vozil pri premikanju tovorov na kratke razdalje, če so torej vozovi prisiljeni stalno v malih presledkih postajati, se izkazuje na temelju točnih preračunavanj vedno jasneje, da da konjska sila ravno v prometu po notranjem mestu boljše garancijo rentabilnosti kot motorni obrat.

Motorju so stavljene gotove meje za možnost njegove uporabe radi njegove pogojne rentabilnosti. — Čas konja ne bo prešel nikoli!

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO **PINTER & LENARD**

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

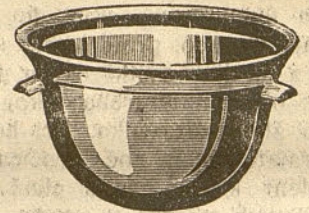
BRZOJAVI: PINCEN MARIBOR - TELEFON 282

SKLADIŠČA SE NAHAJAJO V
MCINSKI ULICI 2 IN 12-14

NA DEBELO

NA DROBNO

Tudi v času najživahnejšega napredka je za prijatelja in poznavalca tovornega konja kljub asfaltu, zvonljanju cestne železnice in trompetanju avtomobilov, diven pogled, ko opazuje igro silnih moči mišic vprežnega konja, in ko gleda s kakšnim zanosom se naši, tako često podcenjevani »ovseni motorji« zavzemajo za gospodarstvo Nemčije in pridno in potrpežljivo vršijo svoje, po navadi prav neljubo in težko delo, izpolnjujoč tiho in zvesto svojo dolžnost.

Žal je pa danes poznanje konja, posebno mlajših voznikov zelo pomanjkljivo, ker je izpadel pouk v vožnji in negi konj, ki se je poprej vršil v vojaški službi. Obligatni tečaji v pouku vožnje bi bili zelo pripravi, da bi to pomanjkljivost odpravili.

Letno poročilo „Mariborskega dirkalnega društva“ za l. 1927.

Ob preteku 44. leta našega društva je poročati sledeče: Prirejene so bile 3 dirke, četrta je morala izostati, ker ni dospela državna subvencija.

Državna podpora tvori pač žalostno sliko ne samo našega, temveč vseh dirkalnih društev naše države. V kako slabem stanju so vsa tukajšnja bratska društva napram vsem inozemskim, potrjujejo sledeče številke, pri katerih so tuje valute preračunane v dinarje:

v Avstriji	11,243.920 Din
na Madžarskem	4,123.700 Din
na Češkem	1,943.440 Din
v Jugoslaviji	162.850 Din

Vsota 100.000 Din, katera je bila do preteklega leta določena za vsakoletno podporo od ministra za kmetijstvo in vode vsem dirkalnim društvom, je bila v l. 1927. znižana na 50.000 Din, koja vsota pa še do konca decembra ni bila izplačana niti enkrat, tako da ob zaključku leta nobeno drugo društvo še ni prejelo ničesar. To stanje je za našo bodočnost nevzdržno.

Tudi naša dirkalna društva, katera bi bila zmožna lepega razvitka, morajo v kratkem času propasti. Dokler bo možno, bomo izpolnjevali svoje društvene dolžnosti. Stanje centrale je istotako slabo. Naša že staroznana kmetijska reja v Ljutomeru je n. pr. za dve dirki dobila obljubo državne podpore 3500 Din z dodatkom,

da zmagovalcu pripade 400 Din. A tudi ta vsota še ni izplačana. Vsa čast tamošnjemu odboru in konjerejcem, ki pod tako slabimi okoliščinami še prirejajo dirke.

Mi v Mariboru ne bi bili zmožni prirediti dirk, če nam ne bi pomagal glas starega dirkalnega društva in posebno še neumorni odbornik direktor Novak s svojim delom. Na tem mestu se v imenu naše stare reje in lepega sporta najsrčneje zahvaljujemo:

Prispevali so:

mesto Maribor	3000 Din
dnevnik »Jutro«	3000 Din
Zagrebački klub	3000 Din
Posojilnica v Mariboru	2000 Din
Comerc. svetnik Meinel	2000 Din
Jadranska banka	1000 Din
Posojilnica Ormož	500 Din
Hrvatska štedionica	500 Din
Hrvatska eskomptna banka	500 Din
Okraj Maribor	1000 Din
g. veleindust. Woschnegg	1000 Din
ustanovniki H. H. Roth in Welle	1000 Din
Ljubljanska Kreditna banka	500 Din
posamezne zbirke	1160 Din
Okr. oblast Maribor	1000 Din

Vsota . . . 21.160 Din

V letu 1927. je bil Jugoslovanski derby zopet v Mariboru, ki pa je trpel pod celodnevnim deževjem; sicer bi bil na ta dan rekord v prejemkih vstopnine; vzlic deževju smo prejeli 7000 Din, kar dokazuje velik interes Maribora za svoje staro dirkalno društvo.

Dirka je prinesla tri produkte kobilarne »Turniš« na prva tri mesta. Zelo razveseljiva je bila prvokratna udeležba »Kamendin«. Sistematična kmetska vzgoja za dirke je bila v Ljutomeru, ker je bila dirka v tem času pri nas še nesigurna; zmago je dobila kobila Karolina.

V tem letu je bila tribuna temeljito popravljena, na novo postavljena totastavnica ter obnovljen kos platna. Vzlic tem investicijam se je s pomočjo zgoraj omenjenih podpor in mnogih prihrankov v režijah, posrečilo znižati naš lanskoletni debetsaldo od 6910 Din na 173 Din.

Tudi v tem letu smo svoj inventar dvakrat prepustili motor-klubu. Rezultati zadnjega leta so zopet izkazani v statistični tabeli kot nadaljevanje zadnjih let od 1923. leta naprej.

Odbor.

Statistična tabela uspehov „Mariborskega dirkal.“ društva od leta 1917-1927

	1923	1924	1925	1926	1927
Število ustanoviteljev	33	34	34	34	37
Število članov		29	35	71	91
Vsota vseh nagrad	Kron 74.000	Dinar 45.500	27.500 + 18.500 Derby	49.200	37.600 + 22.000 Derby
Vsota rezervirana kmet- ski reji	4.000	10.750	5.200	9.225	10.600
Vsota dobljena od kmet- ske reje	10.200	23.900	21.700	15.270	14.400
Podpora min. poljopri- vrede		29.900	7.600	24.000	16.919
Druge podpore		2.600	2.700	8.000	19.660
Blagajniški dohodki	77.400	21.645	15.570	19.403	15.841
Vloge	11.420	4.330	2.503	5.052	5.390
Vloge za konj. nagrade	10.564	831	1.190	1.403	1.140
Blagajniški preostanek	13.688	12.628	— 4.430	— 6.910	— 173
Dnevi dirk	3	4	2	4	3
Najboljši kilometerski čas, enovprežno	Jirka 1:27·2	Koketka 1:32·2	Koketka 1:31·7	Rodaun 1:30·7	Freund } 1:29·9 Hans }
Najboljši kilometerski čas, dvovprežno	Lisette } 1:37·7 Silvia }	Dilemma } 1:48 B. Donna }	Orel II. } 1:55·2 Nadina }	Rodaun } 1:40·2 Mackensen }	Sonja } 1:45 Originell }
Najboljši čas km reje, enovprežno	} Jugoslaviji 1:40·3	K O K E T K A		Nadina 1:34·2	Lumpi 1:39·2
Najboljši čas km reje, dvovprežno		Visla } 1:53·7 Koketka }	Lusta } 1:42·2 Koketka }	Nadina } 1:44·2 Orel II. }	Buffi } 2:00 Poldek }
Kmetški konji pod 2:05	v 9	18	13	18	20

Najboljši kilometerski čas kmetškega konja Mesud 1:27·3, Baden

Rejni uspehi kasaških žrebcev.

V Ameriki dominira Axtellovo krvno potomstvo (Axworthy-jeva kri) na drugem mestu po potomstvu Petra the Great-a. Ernest Axtell je namreč oče Rodauna — in isti pojav vidimo tudi v Evropi; kajti Axtellovo krvno potomstvo je ustvarilo po številu največ dirkalnih konj v zadnjih letih. Po zapiskih neimenovanega avtorja je ustvarilo to krvno potomstvo Ernesta Axtella (ki je polbrat Axworthyja) procentuelno največ kasaških žrebcev (ca. 20% več ko drugi rodovi), namreč 48 dirkalnih konj ter 38 boljših naproti drugemu najboljšemu (Colbert z 38 oz. 30). Dostavljamo še, da se je žrebec Ernest Axtell, po katerem se imenuje ta krvni rod, uporabljal po smrti velikega strokovnjaka Leopolda Hauserja v precej omejenem obsegu za ple-

menjenje. Da, tudi v Ameriki se vrednost Axtellovega (Axworthyjevega) potomstva šele v zadnjih letih v polni meri priznava in ceni.

Povprečni časi petih najboljših tega žrebca izkazujejo (kakor navaja neimenovani avtor), da ima teh 5 najboljših potomcev Ernesta Axtella zelo nizki povprečni rekord od 24.98 (po Colbertu 24.38, Dave-Halle-ju 24.46 in Granatu 24.52).

Ernest Axtell reprezentira potemtakem absolutno vzeto čudovito Axtellovo (Axworthyjevo) kri v Evropi, je pa tudi relativno vzeto po Colbertu, Dave-Halle-ju in Granatu, ki so izločeni bodisi s smrtjo, bodisi z odprodajo v inozemstvo, najsigurnejši in najboljši reproduktor Aystrije naproti večini drugih žrebcev, ki so še deloma nepopisani listi, deloma pa imajo zarod, ki še ni preko prvega oz. drugega leta.

Društveno in druge krajše vesti.

VABILO k

rednemu občnemu zboru „Konjerejskega društva za mariborsko oblast“,

ki se vrši dne 22. marca 1928 ob 13. uri v gostilni »Pri črnem orlu« (gosp. Franc Zemljič) v Mariboru.

S p o r e d :

1. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zбора.
2. Poročilo predsednika o delovanju društva v pretečenem letu.
3. Računsko poročilo in odobritev računov za leto 1927.
4. Volitev predsedstva in odbora ter računskih pregledovalcev.
5. Predlogi podružnice.
6. Delovanje v letu 1928.
7. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je zastopana ena desetina članov. Če ob določeni uri ni sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, ki je pri vsakem številu navzočih sklepčen.

Predsednik: **Lovro Petovar.**

Dostavek: § 8. pravil pravi: Občni zbor obstoji iz 1. članov glavnega odbora, 2. zastopnikov podružnic, 3. oblastnega referenta za kmetijstvo in onega za veterinarstvo ter strokovnega referenta za konjerejo, 4. pristojnega upravnika državne kobilarne ali žrebčarne.

Brez pravice glasovanja, pač pa s pravico razprave, se lahko vsak član udeleži občnega zбора.

Odborova seja našega društva se vrši dne 22. marca 1928 ob pol 11. uri v gostilni »Pri črnem orlu« (gosp. Franc Zemljič) v Mariboru. Na dnevnem redu so poleg drugih točk predpriprave za občni zbor.

Za občni zbor smo zaprosili za 50% popust železniške vožnje. Kakor vsako leto bo tudi letos prošnja gotovo ugodno rešena. Vsakdo naj obdrži torej z mokrim žigom žigosano vozno karto, legitimacijo pa dobi na občnem zboru.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Občni zbor tukajšnje podružnice se je vršil v nedeljo, dne 5. svečana t. l. v gostilni »Narodni dom« ob lepi udeležbi.

Na zborovanje je dospel tudi odbornik društva in oblastni poslanec, drž. viš. živinozdravnik iz Maribora Franc Pirnat.

Ker poteka poslovna doba leta 1925 izvoljenega odbora, je bilo predvsem treba izvesti volitev novega. Dosedanji načelnik Franc Lorber, posestnik iz Spod. Porčiča, je izjavil, da vsled preobite zaposlenosti nikakor ne utegne zopet prevzeti tega častnega mesta, pač pa je pripravljen — ako je potreba — vstopiti v prihodnji odbor.

Načelnikom je bil soglasno izvoljen Alojz Lorber, veleposestnik v Radehovi, 1. namestnikom Jakob Purgaj v Vardi, 2. namestnikom pa dosedanji predsednik.

Odborniki so: Maks Šuman, posestnik v Radehovi, ki prevzame tajniške in blagajniške posele, Jurij Kremlj, posestnik iz Zgor. Žerjavcev, Anton Rop, posestnik iz Lormanja; Rudolf Rop, posestnik iz Varde, Janez Vogrin, posestnik iz Jurjevskega doła in Janez Potrč, posestnik iz Lormanja.

Za pregledovalca računov sta bila izbrana: Franc Skof, posestnik v Lormanju in Vinko Dvoršak, posestnik v Spod. Porčiču.

Kot delegati bodo zastopali podružnico na občnem zboru društva: Predsednik in tajnik ter Dr. Fran Stupica, notar in posestnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Enega ali drugega izmed treh morebiti zadržanega pa bi zastopal odbornik Anton Rop.

Blagajna je v redu, članarina se je pobrala.

Sklepi:

1. Novi odbor naj poskrbi za denarna sredstva, v svrhu, da se koncem letošnjega poletja zopet vrši premovanje plemenskih kobil in žrebic pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

2. Popišejo naj se vsi posestniki, ki rede plemenske kobile in vztraja naj se na stališču, da ostanejo Slovenske gorice rejski okoliš belgijske pasme.

3. Konjerejska zadruga naj se ne razide.

Končno so se obravnavala še nekatera krajevna vprašanja, ki se tičejo pospeševanja domače konjereje.

Naš izvoz konj v Švico.

Naš lanskí izvoz konj v Švico je znašal 368 konj, od katerih je izvozila tvrdka Vajda iz Čakovca 350. Pri uvozu konj v Švico, ki je leta 1927 uvozila 6528 konj, smo mi med vsemi državami na petem mestu. Največ je uvozila tja Irska, namreč 1469 konj, nato pride Madžarska z 1428 konji ter dalje kakor sledi: Francoska 1163 konj, Holandska 1106, Jugoslavija 368, Švedska 291, Belgija 209, Nemčija 153, Italija 121, Avstrija 114 ter Danska 106 konj.

Tečaj za živinorejske inspektorje.

Nedavno je bil zaključen prvi tečaj za živinorejske inspektorje za vso državo. Vršil se je v Zagrebu pod vodstvom univerzitetnega profesorja za živinorejo ing. dr. Sava Ulmanský-a. Od desetih sprejetih kandidatov, se je le sedmorica tečaja udeležila; od teh je bil eden iz Slovenije, dva iz Hrvatske, eden iz Dalmacije, dva iz Bosne in eden iz Srbije. Vsi absolventi so se prijavili na inšpektorski izpit, ki se bo vršil, kadar bo to kmetijsko ministrstvo odredilo.

Uredba za pospeševanje živinoreje.

Nekateri listi so te dni poročali, da je izdelalo kmetijsko ministrstvo **moderno uredbo** o pospeševanju živinoreje. Da bo javnost pravilno informirana, moram poudariti, da je omenjena uredba tako pravno, kakor tudi strokovno absolutno nesprejemljiva. V zadevah živinoreje ima uredbodajno pravico edinole oblastna samouprava. Država bi mogla izdati edinole okvirni živinorejski **zakon**, ki bi dajal vsem oblastnim uredbam v najvažnejših točkah enotne smernice. — Uredba pa je tudi strokovno za naše kraje povsem neprikladna in n. pr. z zahtevo po občinskih živinorejskih referentih z akademsko strokovno narobrazbo, naravnost otročja. Uvaja nemogoč centralizem n. pr. nadzorovanje občinskih (!) bikov po ministrstvu, fond za pospeševanje živinoreje v **Belgradu (!)** in slično. — Toda podrobna strokovna kritika spada pred forum strokovnih društev in v strokovno časopisje. **Tukaj naj zadostuje ugotovitev, da je uredba absolutno nesprejemljiva.**

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: **Fran Veble**, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: **Stanko Detela**. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: **Stanko Detela**, ravnatelj — Oba v Mariboru.